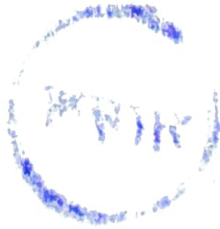

नास्तिकदर्शनपरिचयः

An acquaintance with the
Unorthodox Philosophy
of the
Cārvāka, Jaina and Bauddha
in Sanskrit with Bengali Version

Dr. Biswarup Saha, PRS

Sadesh

सूचिपत्रम्

विषयः	पृष्ठम्	
	संस्कृते	वङ्गभाषायाम्
प्रकाशकेर निवेदन		इ
प्रास्ताविकम्		उ
भूमिका		ग
प्रथमोऽध्यायः चार्वाकदर्शनम्	१-१०	१-११
1.1. चार्वाकदर्शनस्योद्भवः	१	१
1.1.1. चार्वाकदर्शनस्य पुरावृत्तम्	२	३
1.2. चार्वाकभेदः	४	५
1.3. प्रत्यक्षमेव प्रमाणम्	८	९
1.3.1. अनुमानादेः प्रामाण्यखण्डनम्	१०	९
1.4. चार्वाकदर्शने भूतेभ्यः सृष्टिः	१४	१५
1.4.1. स्वभाववादः	२०	२१
1.5. चार्वाकदर्शने जीवस्वरूपम्	२४	२५
1.5.1. चार्वाकमतेऽऽ जन्मास्तुरादेः खण्डनम्	२८	३१
1.6. चार्वाकदर्शने ईश्वरविचारः	३२	३३
1.7. चार्वाकमते नीतिविज्ञानम्	३६	३९
1.7.1. चार्वाकमते धर्ममोक्षयोः खण्डनम्	३६	३९
1.7.2. चार्वाकमते पुरुषार्थः	४२	४३
1.8. चार्वाकदर्शने समाजव्यवस्था	४८	४९
1.9. चार्वाकदर्शनस्य समीक्षा	५०	५१
1.9.1. प्रमाणविज्ञानम्	५०	५१
1.9.2. तत्त्वविज्ञानम्	५४	५५
1.9.3. नीतिविज्ञानम्	५८	५९
1.10. चार्वाकदर्शनस्यावदानम्	६२	६३
1.11. चार्वाकदर्शनसाहित्यम्	६६	६९

विषयः	पृष्ठम्	
	संस्कृते	बङ्गभाषायाम्
द्वितीयोऽध्यायः जैनदर्शनम्	१२-२१	७१३-२११
2.1. जैनदर्शनस्योद्भवः	१२	१३
2.2. जैनानां सम्प्रदायभेदः	१६	११
2.3. जैनबौद्धयोः साम्यासाम्ये	४०	४१
2.4. ज्ञानं तद्वेदः प्रत्यक्षम्	४२	४३
2.4.1. प्रत्यक्षविचारः	४४	४५
2.5. परौर्लक्षणम्	९०	९१
2.6. अविनाभावस्य निरूपणम्	९४	९९
2.6.1. साधनस्य भेदविचारः	१००	१०१
2.7. अनुमाने दोषः	१०२	१०३
2.7.1. पञ्चाभासस्य विचारः	१०२	१०३
2.7.2. हेतुभासस्य विचारः	१०४	१०५
2.8. अयथार्थज्ञानम्	११०	१११
2.9. उभयतः प्रामाण्यवादः	११२	११३
2.10. नयस्य विवेचनम्	११४	११५
2.11. संपुञ्ज्या विवेचनम्	१२४	१२५
2.11.1. स्याद्वादस्य समालोचनम्	१३०	१३१
2.12. अनेकान्तवादस्य विचारः	१३२	१३३
2.13. द्रव्यस्य स्वरूपं भेदश्च	१३४	१३९
2.13.1. द्रव्यस्य विभागः	१४२	१४३
2.14. अजीवतत्त्वस्य विचारः	१४६	१४१
2.15. जीवतत्त्वस्य विचारः	१५६	१५१
2.15.1. जीवास्तित्त्वे प्रमाणम्	१६२	१६३
2.16. ब्रह्मोक्त्योर्विचारः	१६४	१६५
2.17. जीवस्य पर्यायभेदः	१९६	१९१

विषयः	पृष्ठम्	
	संस्कृते	बङ्गभाषायाम्
2.18. त्रिरङ्गमोक्त्युपार्गस्य विचारः	१९४	१४४
2.18.1. गुणस्थानानि	१४६	१४१
2.19. जैनानामनीश्वरवादः	१४४	१४९
2.19.1. जैनधर्मे ईश्वरस्तीर्थंकरश्च	१९२	१९३
2.20. जैनधर्मे कर्मसिद्धान्तः	१९६	१९१
2.21. जैनदर्शनधर्मयोर्वैशिष्ट्यानि	२००	२०१
2.22. जैनदर्शनस्य मूल्याङ्कनम्	२०६	२०१
2.23. जैनदर्शनसाहित्यम्	२०४	२०९
तृतीयोऽध्यायः बौद्धदर्शनम्	२१४-४२०	२१९-४२१
3.1. बौद्धदर्शनस्य पूर्वपीठिका	२१४	२१९
3.2. गौतमबुद्धस्य चरितम्	२२४	२२९
3.2.1. बुद्धस्य धर्मप्रसारः	२३४	२३५
3.2.2. बुद्धस्य वर्षावासो परिनिर्वाणम्	२३६	२३१
3.3. अर्थविद्यायां बुद्धस्योदासीन्यम्	२४०	२४१
3.4. चत्वारि आर्यसत्याख्यानि तत्त्वानि	२४६	२४१
3.5. अष्टाङ्गिको मार्गः	२५०	२५१
3.6. बुद्धस्य शिक्षाव्रयम्	२६०	२६१
3.7. प्रतीत्यसमुत्पादः (वादः)	२६२	२६३
3.8. बुद्धस्य कर्मवादः	२९०	२९१
3.9. क्षणिकवादः	२९४	२९५
3.9.1. सत्ताया अविच्छिन्नप्रवाहशीलता	२४०	२४१
3.9.2. अर्थक्रियाकारित्वम्	२४२	२४३
3.10. अनात्मवादो नैरात्म्यवादो वा	२४४	२४९
3.11. अनीश्वरवादः (Atheism)	२९२	२९३
3.12. बौद्धानां सम्प्रदायभेदः	२९६	२९१

विषयः	पृष्ठम्	
	संस्कृते	वङ्गभाषायाम्
3.12.1. हीनमहायानयोः पार्थक्यम्	७१०	७११
3.13. माध्यमिकबौद्धमतम्	७१४	७१५
3.13.1. अद्वैते शून्यवादस्य सादृश्यम्	७२२	७२३
3.13.2. बौद्धाश्रयस्य शून्यवादिना पार्थक्यम्	७२४	७२७
3.14. योगाचारबौद्धमतम्	७२६	७२९
3.14.1. विज्ञानवादस्य विशेषणम्	७३६	७३५
3.14.2. विज्ञानस्य परिणामः	७३८	७३९
3.14.3. विज्ञानवाद आश्रयगतो भाववादो न वा?	७४४	७४५
3.15. सौत्रास्तिकबौद्धमतम्	७४६	७४९
3.15.1. सौत्रास्तिकेन बाह्यानस्तित्वस्य खण्डनम्	७४८	७४९
3.15.2. सौत्रास्तिकस्य बाह्यानुमेयवादः	७५२	७५३
3.15.3. सौत्रास्तिकस्य ज्ञानं तद्वास्तुराणि च	७५४	७५५
3.16. वैभाषिकबौद्धमतम्	७६०	७६१
3.16.1. वैभाषिकस्य बाह्यप्रत्यक्षवादः	७६२	७६३
3.16.2. वैभाषिकस्य सत्तेजो धर्मः	७६६	७६९
3.16.3. वैभाषिकसौत्रास्तिकयोः साम्यासाम्ये	७९४	७९५
3.16.4. बौद्धमते परमाणोः षड्विंशता	७९८	७९९
3.17. बौद्धमते प्रमाणम्	७८०	७८१
3.17.1. प्रमाणस्य द्वैविध्यम्	७८२	७८३
3.18. प्रत्यक्षप्रमाणम्	७८४	७८५
3.18.1. प्रत्यक्षस्य चातुर्विध्यम्	७९२	७९३
3.19. बौद्धमतेऽनुमानम्	८०४	८०५
3.19.1. चार्वाकान्केपस्य खण्डनम्	८०६	८०९
3.19.2. स्वार्थानुमानम्	८०८	८०९
3.19.3. लिङ्गस्य त्रैविध्यम्	८०८	८०९

विषयः	पृष्ठम्	
	संस्कृते	वङ्गभाषायाम्
3.19.4. परार्थानुमानम्	८१०	८११
3.19.5. हेत्वाभासः	८१२	८१३
3.20. सामान्यखण्डनमपोहनिरूपणम्	८१२	८१३
3.21. निरालम्बनवादः	८१४	८१५
3.22. बौद्धमते निर्वाणम्	८१६	८१९
Model Questions	422	
निघण्टु वा वर्णानुक्रमिक शब्दसूची		४३५